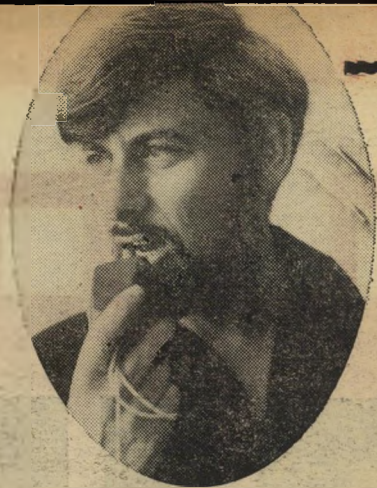

היכל התרבות

יום ה' 5.9.68

8.30 בערב

ח"כ אורי אבנרי מראיין

נוסע המסופס החטוף שחזר השבוע מאלג'יר

אלקנה שמו

פרשנית רדיו פראג

סם'אנה שטפאנקובה

שר המשטרה

אליהו ששון

שר-הבטחון הירדני לשעבר

אנוור נוסייבה

חברת הכנסת

שולמית אלוני

ואישים בחדשות

בתוכנית האמנותית:

שושנה דמארי

"האריות" — להקת-קצב

פיומוני המחזה "את ואני והמלחמה הבאה"

אלכסנדרה ועודד * גדי אילון

תצוגת אופנה של דגמי חורף וסתיו של מיפעלי "אלד"

כרטיסים ב"רוקוקו" וביתר המשרדים בעיר בערב ההופעה: גם בקופת "היכל התרבות"

(ייתכנו שינויים והופעות ברגע האחרון)

סיפור הפלישה הסובייטית הדימיונית
נית לסיני, שהתפרסם בגיליון האחרון של העולם הזה, היכה הדים נרחבים — כפי שתיארנו לעצמנו מראש. כי למרות שהיתה זו יצירה של מדע דמיוני, היא תיארה מצב העלול להתפתח בכל רגע במציאות. הרעיון הועלה בישיבת-המזכרת המיוחדת, שהוקדשה לדיון בהתרחשויות בצ'כיה. הפלישה הסובייטית התחילה ביום רביעי שעבר — בדיוק לאחר שהופיע הגליין שלנו. כך, בשעה שהצהרונים הוציאו מהדור רות מיוחדות, ועיתוני-הבוקר הקדישו לנושא זה את מרבית עמודיהם, יום אחרי יום, נאלצנו אנו להמתין שבוע שלם לפני שנוכל לפרסם דבר.

מה יכול שבועון להגיש לקוראיו, מול תחרות כזו מצד כל אמצעי התקשורת — כולל רדיו וטלחיוניה? האם יכול היא לחדש משהו?

קוראי "העולם הזה" התרגלו לעובד, שהעולם הזה מוסיף לא רק אינפורמציה חדשה, אלא גם מימד חדש לאינפורמציה ש' כבר פורסמה. מימד זה הוא תוצאה של דיונים מעמיקים וממושכים, בישיבות מיוחדות של ראשי המערכת הזאת, הנעזרים גם במומחים מחוץ למערכת.

מימד זה נוצר מתוך הכרתנו, כי העיתון נותן היום, הרודפת אחרי ההתרחשויות האחרונות, אינה מסוגלת לספק גם את הרקע הרחב, את היריעה השלמה שעליה מצטיירים המאורעות המהירים. תפקידו של שבועון: חדשות הוא ליצור מכל הידיעות המקוטעות תמונה שלמה אחת, להוסיף את הרקע ל-

קצין סובייטי בסואץ

מאורעות — ולא פחות חשוב: לנתח את ההשלכות האפשריות של המאורעות.

הדוגמה הטובה ביותר היא זו של "היום בו פלשו הרוסים לסיני". ראשיתה היתה, כמובן, בשאלה: האם זה יכול לקרות כאן? הדיון בשאלה זו התנהל בצורה יבשה, עניינית, נבחנו צורות שונות של התערבות סובייטית אפשרית במרחב. מכולן נראתה סבירה זו שגובשה לאחר-מכן בצורת סיפור דמיוני.

הוכנה אילוסטרציה מקיפה, כמו זו של הקצין הרוסי המשקיף על עמדות צה"ל. אך לבסוף הוחלט, שדחקא כמה שנוגע לצד ה"ציוני" — יש להמחיש את "הפלישה" על ידי אילוסטרציה אוטנטית-כביכול. וכך זויי פו הכותרות הראשיות של ידיעות אחרונות ומעריב, והופעת עבד-אל-נאצר בטלחיוניה.

עד כמה היה הרקע לסיפור זה לא-דמיוני, ניתן ללמוד מידיעה שפורסמה בי עיתונים היומיים למחרת הופעת העולם הזה: מקור במשרד החוץ הביע את דאגתו מן האפשרות שהרוסים אומנם יתערבו בי וזירה המרחבית. במיוחד עקב אותו מקור אחרי נוכחותן של ספינות-המחפרים הי סובייטיות בחלק זה של העולם. הועלתה השערה, כי הסובייטים עשויים להתחיל בפיוני תעלילים-סואץ בפיתחה הצפוני, אשר שתי גדותיו נמצאות בידי מצריים.

הראתה הגלויה של משרד-החוץ היתה: מה יקרה אז? האם ימצא צה"ל את עצמו במצב לוחמה עם צי בריית-המועצות וצבאה? כעבור יום הודמן לי להעלות אותה שאלה בשיחה עם אחד השרים המרכזיים בממשלת-ישראל. עמדתו היתה מנוגדת לחלר טין לזו של משרד-החוץ — והוא גם שלל את האפשרות שהועלתה בסיפור של העולם הזה. אבל בסייג אחד: "הרוסים לא יתערבו — אם לא נתקדם אנו אל מעבר לתעלה."

ייתכן מאוד שהם יכנסו למצריים ויתפסו את הקו מול צה"ל. אבל הם יעשו זאת מטעמים של שמירת המישטר שם, לא לשם הדיפת צה"ל מסיני.

מה יקרה אם אומנם ייגש הצי הסובייטי לפיוני התעלה?

"את התעלה אי אפשר היום לפנות על ידי פעולה ימית בלבד", חיוה את דעתו, "וגם לא על-ידי הישענות על גדה אחת."

השיחה גלשה לתחומים של ניחושים איסטראטגיים וצבאיים: האם תרצה מוסקבה להסתבך עם צבא המוכן לחלום? האם היתה פולשת לצ'כיה גם אילו חששה בריית-המועצות שהצ'כים יפעילו את הטאני קים שלהם נגד הפולשים? האם תסתכן עתה בפלישה לרומניה?

ובהקשר עם זה: האם תסתכן במלחמה אקטיבית עם צה"ל? האם צייהלמלחמה שלה ביס-התיכון, עם כל היותו חוק, מסוגל לנהל פעולות ממושכות כשמעברי הדרדאני לים וג'יברלטר בידי המערב?

סיכום דעתו של השר: "רוסיה לא תיכנס למלחמה — אלא אם נתקן את מצרים". וכדי להוכיח שאין הוא מזלזל בסכנה זו, הצהיר: "אני אהיה בין ראשוני המתנגדים למלחמה כזאת."

מה שהתחיל כמעשה אחילי בשבוע שעבר, כאשר החרים קצין-מכס בחיפה את תומרי-התעמולה הערבי מכתב העולם הזה, הפך השבוע למאבק חדש על חופש-העיתון גות בארץ.

החומר, שנאסף על-ידי נתן זהבי ב"פסטיבל סופיה, נועד לשמש נושא לכתבה על פעילות נציגי אל-פתח באירופה. מכיוון שההבי הוא העיתונאי הישראלי הראשון שהצליח להיפגש עם נציגי אירגון זה, ייחסנו חשיבות עיתונאית רבה לכתבה זו. במכס הצהיר זהבי על החוברות שהביא, הודיע כי נועדו למטרה עיתונאית. הקצין הבטיח: "תקבל את החומר מהר, בצנזורה."

החומר לא הוחזר כמובטח. זהבי עצמו נעצר ל-24 שעות, שוחרר בערבות. הפרשה עוררה תגובות חריפות מצד עיתונאים רבים, והוא הוזמן לגולל אותה בערב הראיונות של דן בן-אמוץ. כתב עת-ים פנה לקצין בכיר במטה הארצי של המשטרה, כדי לשמוע את תגובתו. "אם זהבי הצהיר על החומר, בבואו למכס, הרי שהקצין ש' עצר אותו שגה", חיוה הקצין את דעתו. מאוחר יותר, כאשר נאמר לו שהודעתו מועברת בטלפרינטר לכל מערכת-העיתונים, הכריז שהיתה זו הודעה "לא-לפירסום" — ולכן בוטלה על-ידי עת-ים.

במכתב ששלח לכמה שרים, בבקשה כי יתערבו למען החזרת החומר, כתב זהבי: "אין ספק שהבאתי חומר עיוני, המשמש את התעמולה הערבית. הציבור קורא יום-יום על תעמולה זו — ואין הוא יודע מה טיבה. זכותו לקבל אינפורמציה עליה ר זכותה של העיתונות לדווח לו על כך ללא הפרעה שרירותית מצד מוסדות-הממשלה. אחרת נגיע לאסורים טוטאליטאריים של איסור האזנה לראדיו, החרמת עיתונים זרים וכו'."

השבוע פנה זהבי לבית-המשפט השלום בחיפה, בבקשה שיצהה על משרתה להחזיר את החומר, מאחר שהוא דרוש להכנת הכתבה השנייה על נושא זה (ראה עמודים 12-13). "אין כל מניעה", טעם המבקש, "נאמר בבקשה", "להחזיר את החומר המקורי, לאחור שיצולם, למשרת-חיפה."

... עם כל הכבוד, הקביעה אם להרפס חומר או לא, עד כמה שהוא מתייחס למישור הבטחוני, מסורה לסמכות הצנזורה — ו אינה לשיקול המשטרה. הצנזורה, מצידה, הודיעה

וכי אין לה יד או רגל בה. כאשר התחילה שופט-השלום לובה פור-טונה בבירור הבקשה, הופיע בפניה הקצין אהרן יורון, טען שהמשטרה אינה מוכנה לשחרר את החומר "ללא בדיקה בסחונת". התרעמה השופטת: "תשעה ימים לא הספיקו לערוך בירור כזה?"

לבסוף התקבלה הצעת-פשרה: להזיב ניתנה הרשות לעיין בחומר לצורך הכנת הכתבה, אך החומר עצמו נשאר במשטרה.

אשכנזי